

Цетиње, 9. децембра

Пашићизам, патриотизам, радикализам и демократизам, све се то помијешало и створило некакав јаван живот политички у Србији, а нарочито у Биограду, који можете назвати само бућкуришем.

Чист, без икаквих туђих додака, само је Пашићизам. Он је онакав, какав га је створио његов отац Пашић. Остало се све претворило у шарлатанство и помијешало с Пашићизмом.

На политичкоме вазару биоградском разапеле су разне уортачене групе шатре, и једни су истакли фирму старог радикализма, други самосталнога радикализма, а трећи радикалнога демократизма. У ствари нити има једнога, ни другога, ни трећег, него само ђивизма политичких спекуланата, који су пошли у лов на кесе, класе, издашне положаје и диспозиционе фондове.

Стоје тако пред шатрима и маме народ шареним лажима и обећањима. У мало те им не изнесе на продају и улазнице у рајско насеље. Кад се ко превари и уђе, напију га, и онда по свима правилима вјештине лишавају га кесе и памети. Иде тај послје за њима као брљива овца, и хвали се још именима оних, који су га обрљавили. Тако се Србија претворила у једну велику политичку берзу, у којој се најнесавјесније спекулише. Ко има патриотске храбрости да на то насрне, бива изгрђен и оклеветан. Гдје сви гријеше, један не може покајати.

Кад их у тој њиховој атмосфери видите, сваки вам је виртуоз. Умије се довити, слагати, извити, преварити вас и изигравати културног човјека, да вас изненади. Погледате ли их на правој државном послу, гдје ниски марифетлуци њиховога локалног живота не вриједи, видите их само као шарлатане који све знају, а ништа не умију. На све стране створили су хаос, што год покушају испади им наопако, куда се год макну наглазе на препоне, које не могу да савладају. Мизерија, мизерија свуда, мизерија на коју се год страну окрену. Неуспјеси се нижу један за другим и нигдје им краја нема. У свима акцијама, које су ван земље предузимали, хватани су као злочинци и на лицу мјеста испребијани.

Све то није сметало да Пашићизам и даље тјера старе оргије и да на ново чини глупе опите.

Ако су се окренули Турској, хватано је оружје и онда су невини Колашинци плаћали својим главама. Ако су слали чете — пардон, то није патриотски! Ако су прелазиле чете, о којима Пашићева влада „ни појма није имала“, хватане су код прве згоде и премлаћиване. Тако је то он паметно удешавао.

Подмуклост према Бугарској тек што није постала опипљива — тако ју је глупо сакривао. Док је у Биограду частио Сарафове, Јанкулове и њима подобне револуционаре; док је Краља независне Србије водио на подворење Књазу једне вазалне Бугарске у Софију, и док је према Бугарској кесио зубе нудећи српско браство за једну златну табакеру, донде је слао чете — пардон, и то није патриотски! — донде су прелазиле чете да Бугаре по Старој Србији и Македонији конабе гдје их сустигну. Ухваћен у томе фалишагу у мало што Бугари не огласише неспремној Србији рат и ненанесоше јој још једну срамоту. Спасли су је само полтронски чланци у „Самоуправи“, недостојни образа српског, и интервенција једне словенске силе, која није рада да се одигра и још једна трагедија између Каина и Авела.

Шта даље? Зли дух Пашићев не мирује. Шиле бомбе на Цетиње, да се употребе противу нашега Владалачког Дома; приређује у Биограду демонстрације на којима се пред лицем полицијских органа тражи глава Господарева; издаје се команда свима листовима у Србији и ван ње, с којима се стоји у пословној вези, да сложено нападну Црну Гору, да је грде и клеветају како ни најгори душмани не чине; најзад да поводом стријељања војних бунтовника устала духове у Србији и ван ове противу нас и ако за собом има, као што статистика показује, неких 367 политичких убистава, без суда и пресуде, од којих она у биоградској полицији превазилазе и најдивљији канибализам.

И све је то тако глупо водио, да је одмах био ухваћен. Бомбе ухваћене, људи осуђени и позатварани, а сад ови и стријељања.

Према Аустро-Угарској то исто. Немамо ни најмање воље да је бранимо, али зато још мање воље да допустимо, да се демон Србије и даље крије иза патриотизма. Аустро-Угарска је српском племену опасна; иде на то да га дио по дио робу; сваку акцију Српства и српских држава, која би ишла на то да ма на који начин сузбије ту опасност и примакне наше опште идеале ближе ка циљу, одобравамо. Али не можемо одобрити да један ноторно ограничен човјек чини на рачун Српства ове глупе опите, какве је чинио, који су напунили и наше и загребачке тамнице, који су неке извели на губилиште, у Колашину друге предали огњу турскијех пушака, а сад у Бечу отворили једну парницу, из које ће Србија пред културним свијетом поред све дрске извјесне загребачке, биоградске и друге штампе изићи као лијегло завјера, убилаца и кр-

вожедних шакала, који траже чак и главе владаоче. Крити то и друго због неког патриотизма, значило би омогућити Пашићу да и даље тјера своја ћорава посла, глупо као до сад. Значило би претворити патриотизам у Пашићизам.

Чинило се то годинама, па је лудорија Пашићева и његових каванских типова, којима се у својим акцијама служио, све дубље ронила. То више не смије бити. Патриотизам, онај прави и узвишени, захтијева да се Пашић и његове махинације разголите и он и његов „Словен Југ“ учине немогућним. Нико више неће вјеровати у њихове чисте најере. *Ми најмање.* Како ће се Беч држати, не питамо.

Што се Црне Горе тиче, она ће од сад тражити тежиште само у себи и у својој политици, све док Пашић диктира политику у Биограду.

Шарени одговори

Ни дорат Бошка Југовића на Косову није тако зајенушио као биоградски „Дн. Лист“ кад је прочитао шта му кажу књиге инђијеле, инђијеле с висока Цетиња, а на уста „Цетињског Вјесника“.

Спопаље га бјеле и краве, на очи му облак насједнуо, а из њега оштре муње бију, рекли би сте Господ земљу кара за претешка њена сагрјешења.

Страх и трепет снаје Црну Гору, јунаци се листом замрзнуше, у лед им се крвца претворила, а из груди срце да побегне.

Док се зачу поклич на све стране: под кревете браћо Црногорци! Под кревете јуначко кољено, да вас ове муње не разнесу, јер њихова сила велика је.

За трен ока сви се обретосмо, креветима испод леђа мека, па отуда зорко изгледасмо, кад ће проћи сила агарјанска.

Сад је добро, хвала Свевишњему, грбава нас вјера оставила, ми остасмо здрави и читави.

Аман браћо око „Дн. Листа“, не чините зулума толиког, нит нас више под кревет гоните, да од страха тамо премиремо.

Повежите змијовите муње, нека милост мјесто гнева дође, а ми ћемо, то и сами знате, цмокнути вас у скут и у руку и молити да нам опростите, због нашијех великих сагрјешења.

„Дубровник“ нам се опет нешто наљутио. Донио је чланак о васојевској афери, у ком је говорио одмјерено, и ако је узроке ставио на туђ рачун. Говорио је као што личи листу културних људи. Из тога чланка прештампали смо оно мјесто гдје је речено, да би такву пресуду, какву је изрекао наш суд над кривцима који су покушали буну не као обични грађани, него као официри и војници под заставом, изрекао сваки суд европски. Нијесмо додали ништа, нијесмо ни одузели ништа. А рекли смо вјерно, да у осталој садржини чланка криви режим и њему приписује узроке ове кривце.

Сад му се то дало на зло и рјечима, као да их је експресном поштом добио из Биограда, изгрдно нас је. Подвалили смо му, вели; требали смо оштампати цио чланак.

Е, ако си и стрина, покри се. Прештампали смо вјерно што је у свом чланку донио, а он нас биједи да смо му подвалили. И подвалили смо му тим, што нијесмо цио чланак прештампали.

Права биоградска логика, и то из кујне, из које се црпу и све остале спљачине које се на нашу главу сручују.

Да нас је „Дубровник“ изгрдио одмах, вјеровали бисмо да је то његов оригинал, али пошто је прошло толико времена, да му из Биограда стигне укор на његов чланак, то онда његов оригинал не може бити. Поплашио се синак да не поквари што је израдио кад је оно прије мјесец-два ишао на ћабу у Биоград, и одмах је скочио да нас изгрди.

Примамо ми, примамо. Изволите и опет. Све ми то мачку о реп.

Питао Књаз Никола Краља Петра: Еј ти тамо у Биограду! Мислиш ли ти да правиш кабинетско питање због стријељања у Колашину? И мислиш ли биоградска руља на улици да кида савез који смо нас двоје закључили?

Тако јавља „Обзору“ његов биоградски дописник. И тако сад излази, да опстанак биоградске владе на управи државној зависи од тога, како ће Краљ Петар схватити извршење пресуде нашега војног суда.

Ми смо и досад имали велико поштовање према политичкој целомудрености „Обзорској“, а кад је почео да свијетли и оваком памећу, сад се просто претурамо од смијеха.

„Ко мачем пријети, од мача ће погинути“ — довикује нам из Биограда Србенца од Косова и витешки кољеновић Рибникар у својој „Политици“. Ми пријетисмо њима, вели, а он сад нама.

Као да је ту почетак. Ништа пређе није било, него нам је од једанпут праснуло у главу да им пријетимо, и они сад одговарају и пријете нама. Досад су се према нама владали као агнеци незлобљиви. У ствари не само да су нам пријетили, него су паклене замисли своје хтели и да изведу, шиљући нам бомбе. Све то не узима Србенца Рибникар у обзир, већ полази од наше једне фразе, која личи на пријетњу и виче: ето Црногораца у Биограду. Дошли да убијају. И онда поручује сасвим јуначки: Ко мачем пријети, од мача ће и погинути.

Ништа не ћемо погријешити ако у то и повјерујемо. Радикалски режим обилежио је свој пут све самим лешевима политичких противника. Нека „Политика“ не реба кад је који Црногорац погинуо, почевши од баба-земана, приписујући све то влади Томановићевој, него нека најприје оплаче и прилије гробове оних, које је под земљу свалио радикалски режим. Има их, по статистици, на 367. Код нас се испитују кривце, суди се и доносе на основи постигнутих доказа пре-

суде; они, који потпомажу „Поли-
тику“, убијају без суда и пресуде,
убијају сасвим званично у сред Би-
ограда. Касација обилежава крив-
ца, али га Пашић не издаје.

Треба имати обрз једнога дош-
љака па не видјети то, већ ређати
кад је који Црногорац погинуо и
подмећати то званичној Црној Гори.
У осталом списак тај могао је Риб-
никар добити само из оних круго-
ва, који нам поручују да им је мно-
го стало до добријех односа са
Црном Гором.

Пашићизам оперише и овдје ис-
под астала, и остаје у глупом ув-
јерењу, да га нико не види.

Али што јест, јест, и ми смо кри-
ви. Велики смо ценабети, а гради-
мо се као да не знамо ни округло
како изгледа. Пропустили смо да
изведемо Црну Гору на рапорт Кац-
леру, Нуши, Рибникару, Гролу, Ку-
манудију и осталим чистим Србена-
дама. Требало је пред њих изићи,
салутирати и онда отпочети од при-
лике овако: Јављам покорно да су
неки чувени људи и народне вође
са официрем Ђиновићем на челу
изволели да дигну буну и да дођу
многима главе. Похватани, сад од-
говарају пред војним судом, или
како ви извољевате рећи пред прије-
ким судом. Досад су казали ово,
и ово, и ово, и тако даље. Ја ми-
слим да су учинили кривицу, која
се у свему свијету казни смрћу, али
ипак како ви кажете. Изволите нам
дати ваше мишљење, а наше је да
се по њему управљамо.

Ето то је пропустила Црна Гора
да уради. Зато сад и вичу: све се
свршило тајно, нико ништа не зна.
Дабогме: нико не зна шта је Ђи-
новић покушао да изврши, држали
смо тајно; нијесмо никоме казали
да је он и све друштво његово без
једнога или двојице ухваћено и да
су изведени пред војни суд; нијесмо
рекли да је војни суд стална уста-
нова и код нас као и у другим
државама; нијесмо послали лимун
по г. г. Рибникара, Нушу, Кацлера,
Грола и Куманудију да дођу да су-
ђењу присуствују; изrekli смо пре-
суду а нијесмо питали никога у Би-
ограду, смијемо ли је извршити; и
извршили смо је а нијесмо дочекали
на Кацлерову интерпелацију у срби-
јанској скупштини, и онда наравно
све се свршило тајно.

Од сад ћемо се поправити. Прве
које од сад будемо стријељали, а
који нам буду дошли из Биограда,
или од куд му драго, да дижу буну,

извјешћемо најприје пред аудито-
ријум речених биоградских Србена,
само би смо молили да и Србија
изађе нама на рапорт и каже све
што ради, а не да убија Новако-
виће и да осуђује на по десет и
петнајест година робије „народне
борце“ из крагујевачке, вишке и
осталих афера, а да ми амо не-
знамо о свему ништа.

Сузе лију, у прса се бију, што су
васојевићски Ферери прошли како
су прошли. Ганута срца њихова не
могу да дођу к себи од „ужаса и
страхоте“, и мал' те не отворе вра-
тнице подземног царства да нас
тамо стрмоглавце вргну.

Мислио би човек да ће из свег
гласа завапити и на осуду невиних
херцеговачких имиграната, који су
се за вријеме анексионе кризе скло-
нили у Црну Гору па се последије
вратили. Никоме зла ти људи учи-
нили нијесу, никакве буне нијесу
дизали, никоме о глави нијесу ра-
дили, па их је опет мостарски војни
суд осудио и то драконски. Њих
31 осуђени су на двјеста година
робије!

Доиста страшна осуда. Али још
страшније и од те осуде је онај
политички разврат извјесних био-
градских листова и њихових при-
рођених Срба, дошљака, који
сусташе од дерњава што су у Ко-
лашину стријељани официри за до-
казану и признату кривицу буне, а
ћуте као рибе на ову мостарску
пресуду, гдје је обичним грађанима
и Србима судио војни суд, и за
ништа их осудио двјеста година
робије.

Али то је Аустрија, коју они мрзе,
а ово је Црна Гора, коју воле. По-
слије тамо нема гдје да стварају
раздор у Српству, а овдје то могу.

Истерали смо лица из јавности
„Дн. Лист“ отворено је показао
да стоји у служби Пашићеве. Ци-
тирао је „Цетињски Вјесник“, у ком
смо с правом и непобитним разло-
зима доказали да је зли дух Па-
шићев и његова подмуклост оту-
ђила Црну Гору од Србије, а „Дн.
Лист“ назива то перјаничком под-
лошћу и шкргуће зубима на нас
што смо се усудили да дирнемо у
Пашића.

Тако вас хоћемо. Лицемјерима
треба здерати образину с лица!

Боже Господе Свевишње! Скини
твој гнев са господ. Д. Јоксимовића,

Богу ствар је изашла лијешо. Лијешо је испала
ова шапа, као многе друге; једнако боље
од ове не могу ниједне записати, тако је то
предлијешо изашла та моја измишљотина, меј
Василије! како се нијесам преварила у рачуну.
Како је он то лијешо навео... (ћутање) ха,
ха, ха, како ће ми госпођа бити благодарна...
Марта, а, а! шта ће бити нара! море да се
живи... Вољине куће смо зажегали... али су
распаљене — те треба их тулити... Сад је
све наше... шта ти је клевета?... То је по-
шљедње средство, за постигнуће циља... ха!
ха, ха! Свиј се, Дашка, имаш чему... (Мис-
ли) Но... како пролазе кавестици, ах, не-
срећна Дарја!... Али, што то значи! море
мани... мало се помолим угодницама... Бог,
вели поца, покај се — опростиће ти Једна-
ко идем, да јавим госпођи за ову новост...
Надам се овеселићу је... О, ала ћете се по-
чашати незвани гости... ха, ха!... ха!...

7. појава

Дарја хоће да одлази, на вратима сријеће
Марту Иванову.

Марта Ивановна. (улази подупрући се
па штап) — Дашка! Дашка! што се то тако
догодило? Кажу ми брже! Ја сам чула вичу...
Виђу радост на твојем лицу... шта је то?
Дашка, донеси столицу...

Дарја (подижући столицу) Што се дого-
ло, госпођо?

Марта Ив. — Ну де говори...

Дарја: Што се догодило?!

судије у Биограду и народнога по-
сланика, јер још мало па неће са-
вршено знати шта говори. Говори
у име човјечанства и брани оне, ко-
ји су хтјели поклати наше ми-
нистре и учинити преврат у зем-
љи, што би неминуовно за собом
повукло општи покољ и разорило
ово орлово гнијездо. Судија, па
брани бунтовнике, а говори о брат-
ској и савезничкој Црној Гори. У
име човјечанства хтио би разорење
наше слоге, која нам је тако нуж-
на у овим судбоносним данима.
Зато што се у Црној Гори не до-
пуштају бомбе и преврати, режим
је тирански и треба да дођу дру-
ги, који би то допустили и омогу-
ћили да они у Биограду постигну
на Цетињу за чим им душа жуди.
Други народи жртвују чак и човје-
чанство и све осјећајне спљачине за
своје величије, називајући то здра-
вим егизмом, овдје један судија,
један Србин и један народни по-
сланик жртвује све погодбе да Срп-
ство дође до бољих дана за љубав
магловитог идеала о човјечанству.
Као да ми баш треба овоје кул-
турном свијету да предњачимо и
да жртвујемо и ово што имамо.

Боже, и опет ти се молимо, ски-
ни гнев твој с њега, јер још мало
па неће знати шта говори.

Али ако хоће већ и даље да
говори, то нека поднесе у Скуп-
штини интерпелацију и о томе, шта
је влада чинила да у Мостару спри-
јечи ону вандалску осуду, којом су
31 Херцеговац кажњени на двјеста
година робије само зато, што су
за вријеме анексионе кризе пребје-
гли у Црну Гору. И Херцеговина
је српска братска земља, ваљала
се и ту биоградска влада треба да
умијеша у име човјечанства — по
схватању и логици г. Јоксимовића.

Са колико се мало памети води
политика у Биограду!

Тиранија, веле, у Црној Гори. И
тиранија само зато, што се про-
нашло да је боље да бомбаша
плате својом слободом, а бунтов-
ници главама, него да се разори
Црна Гора и да постане биоград-
ска сатрапија. У Црној Гори једва
да има свега 80 људи на робији, а
у Србији има преко двије хиљаде.
Затвори су им препуни. Осим тога
забиљежено је досад на радикал-
ски рабош око 367 политичких у-
биства, а код нас ни један једити,
па опет образ букача допушта да
кажу, да у Србији влада слобода,
ред и правда, а код нас тиранија.

Марта Ив. — Какав људи одјева!...
Одговори брже!...

Дарја! Догодила се нека мала комедија
између она и сна. По се изволте бојати,
то је ништа: Јурија Николчевића је отац
искарло и због падаости и лукавства га про-
клео: а он се разљути; то вам је све госпођо!

Марта: А због чега је све то било?

Дарја: Ја сам их преко Василија Миха-
ловића посваћала и отац га је проклео.

Марта: Ти! А зашто си то несрећнице
учинила? Гдје ће ти душа?

Дарја: Ала сте ви паревали, мамце
(клањајући се) чиме сам вас могла разгје-
вити. Ви сте мој инспиратор...

Марта: — Робијашем ћу те учинити, у
прогонство ћу те... Угући ћу те на мрт-
воде... теби сам рекла да их посваћаш... а,
зар нијеси ти то мени савјетовала, а?... А
сад шта ће бити с њим — с мојим јадним
Јуријом, — он ће изгубити свој млади жи-
вот, — њега ће за навјек нестати... Одаље,
проклети ђаволе, одаље!... С очују — ми на
поље!... У Сибир!... У пакао. Ах, мени несрећ-
ној!... Проклетница ја!... шта смо то урадили?!

Дарја: (падајући доле к ногама њеним)
Смилујте се!... родна мајко... златна... сребр-
на!... Госпођо!... Спаси те ме, ако Бога знате...
Не љути те се... Ах!... Мајчице!...

Марта: — Како је то могло до тога
доћи?... Ко би и помислио?... О, та змија
проклета! О, кад бих ја знала, ја бих се

Ово или је немање здраве памети,
или немање стида на образима.

Једна корисна установа

Међу цетињским официрима по-
крена је мисао о оснивању офи-
цирске задруге, која би имала на-
шим официрима да послужу кори-
сно како морално, тако и матери-
јално. Тога ради држали су прош-
лог мјесеца и нарочити скуп, на
коме су изабрали привремену упра-
ву и учинили потребне припреме,
да би своју мисао што прије при-
вели и у дјело.

Овај покрет наших официра за-
служује сваку похвалу и нема сум-
ње, да ће се са свију страна учи-
нити све, да уроди жељеним кори-
сним плодом.

Оснивањем официрске задруге
иде се на то, да официри добију
неколике корисне установе. Тако
би добили свој дом на Цетињу,
гдје би се сви окупљивали, као што
је то и осталом просвијећеном сви-
јету; своје радионице, које би им
израђивале одјећу и обућу, разу-
мије се много јевтиније и под бо-
љим условима него су до сада на-
бављали; своје филијале по глав-
нијим мјестима, као год и потро-
шачке задруге, у којима би се мо-
гли набављати животне намирнице.

Као што се из свега овога види,
официрска би задруга била од бла-
готворног утицаја. Оснивањем офи-
цирског дома успјело би се, да се
наши официри групишу, да стално
буду у дотицају, да мијењају
мисли и своја онажања, да интелек-
туално напредују и да раде на сво-
ме бољем упознавању и заједници.
Какве би од туда биле користи, то
је врло лако процјенити и опазити
на први поглед. Увођењем зајед-
ничке радионице, као год и осни-
вањем потрошачке задруге, штеди-
онице и т. д. много би се допри-

хиладу пута прије помирила с Вољинјем...
у мало те није дошло до тога... Ах, колико
сам стара толико сам грешила... Тужна ја!...
Он ће сада погинути... и ја сам погинула...
и сви... сви... Ах! како је тамно — мрач-
но... како је хладно... као да је гвождена
рука испала из мога срца пошљедњу кап
крви... Тамно је свијетло... ово чама... у њој
је вода... у води је отров (ћутање. Тахо.)
Одази, одази... дрско дијете... Што тра-
жиш од мене?... Ти говориш, да си
душа мога унука!... Не, не!... како ће ти се
пашапати?... Ох, ох!... Не дохваћай моје руке...
Ја те не знам — ти си змија, коју нијесам
познала... Одаље!... никад те нијесам ви-
дала! Одаје си?... Ко си ти?... Одази као
људи!

Дарја: (Устајући) Она је полућела, —
Сад је опет све наше. Опет је улога оди-
рана. (Одази весела)

8. појава

Соба Јуријева. Тамно. Он стоји поред стола,
опирући се на њега руком; покрај њега банн с
водом. Иван, слуга му, стоји не далеко од
њега.

Иван: — Јесте ли здрав господице?!

Јурије: Шта ти је до тога?!

Иван: Ви сте тако блиједи!...

Јурије: Ја блијед?... Може бити да ћу
бити, да ћу убрзо бити јаш бледи!...

(Наставиће се)

ПОДЛИСТАК

ЉУДИ И СТРАСТИ

— трагедија у пет чинова —

Написао Љермонтов

Превоо бл. В. Беговић

(11)

4. појава

Пређашњи без Јурија.

Никола Михаиловић. — Он је
пошао?!

Василије Михаиловић — Рекао бих,
брате, колико ми се чини...

Никола Михаиловић — Ја сам се у-
мирио? треба ми се одморити!... О, не дај
Боже, да отац дочека оваке дапе...

Василије Михаиловић — Имаш пра-
во, брате... не дај Боже!...

Никола Михаиловић — (Одази)

5. појава

Василије Михаиловић (сам) Скупо
ћеш платити, нишкове!... Још кад бих казао
и оно друго, кад бих казао ово писмо тада
би ти било плаћању крај; тек жељела моја
душа... Сад идем. Опет пећу још кћер моју
карати... биће времена... И без нас овдје
има ларме, пике и зла досга... Ох! ох! ох!
(Одази за својим брагом).

6. појава

Дарја. (слушала на супротним вратима,
излази на претиња.) — Све је свршено. Слава

нијело њиховом финансиском стању и економским приликама.

Према плану њиховом, то би се све постигло заједничким улозима — акцијама. Акција би представљала врједност од сто круна и она би се за двије године отплаћивала у мјесечним оброчима. На тај начин било би омогућено свакоме официру да постане задругар.

Наше је дубоко увјерење, да ће бити добре воље и предузимљивости, да се ова корисна идеја и оствари и што прије у дјело приведе.

Наш народ вели: „Прегациу Бог махова даје“, а како ми и најмање не сумњамо, да ће се у таквим прегацима оскудјевати, то желимо покретачима сваког успјеха, увјерени да ће свуда наћи обилне потпоре код свију наших официра, пошто овај њихов корак заслужује сваку похвалу. У то име нека им је срећан почетак.

Никољ-дан у Подгорици

Подгорица, 7. децембра

Имен-дан Њ. Кр. Височанства Књаза Господара, прослављен је овдје на најсвечанији начин, најсрданије и то онако, како то умију прослављати вјерни и одани поданици Витешкога Господара.

Послије благодарења у саборној цркви, католичкој цркви и цамији, чиновништво са великом масом грађанства окупило се у просторијама хотела „Европе“, гдје је прну здравницу најсрданије и најсрданије подигао предсједник општине г. Станко Марковић, а за срећу и напредак узвишеног нам Господара. Другу здравницу напну је г. Милош Вучић, секретар обласне управе, за дуг и сретан живот Књаза Господара, осудивши истодобно ону недостојну хајку, која се и у пенљеве врјеме дигла бестидно и безочно, а у сред Биограда и Загреба, противу наших највећих светиња. Трећу чашу подигао је г. Ђуро Шпадијер, надзорник основних школа, истакнувши у кратко у свом ватреном говору неопцењиву напредак Црне Горе у пошљедње 50 година, а и д сретном владавином узвишеног нам Господара, а четврту здравницу напну је г. Митар Дрецул, управник пошт. телегр. станице, такођер Књазу Господару, кратко али језгровито.

Затим се прочитао телеграм заступника обл. управитеља г. бригадира В. Лазовића, упућен Њ. Кр. В. Књазу Господару а ове садржине:

„Његовом Краљ. Височанству
Књазу Господару
Цетиње

Опијен неодољивим изливом својих родољубивих осјећаја, послужују се урођеном слободом сваког Црногорца, да Те витешки Господару, на данашњи Твој велики дан, а испред цијеле зетско-брдске области, поздравим овако:

Нема нијдје у свијету владара, који је знао и умно да цијени толико слободу знају, као што Си је цијенио и цијениш Ти јединствени царе, царе јунака ових Ти горштака. Нема нијдје у историји свијета забиљеженог примјера јунаштва, храбрости и прегалаштва, а који би се дао упоредити са јунаштвом Твога народа. Ти беш дакле и данас, Узвишени Господару, као што Си и прије разбијао ланце и тешке окове, који су спутавали Твој омиљени народ — уништити моћ крвопије Твога и Твога народа, а у Црној ке Гори, док је овога свијета, бити вазда достојних потомака, који ће знати цијенити оне свете кости неумрлих својих предака, оних витезова и јунака храбрих, који су били у тешкој и узвишеној борби за слободу свету.

У име вјерног Ти и оданог чиновништва и народа у зетско-брдској области, подижем свевршњем топлу молитву са жељама, да још за дуго поживиш Господару на срећу вјерног Ти народа, на корист ослобођеног и неослобођеног Српства, а на дичу и понос цијелог Словенства!

Прочитао се и телеграм упућен Њ. Кр. В. Књазу Господару, од стране предсједника општине г. Марковића, испред грађанства вароши Подгорице, а који гласи:

„Његовом Краљ. Височанству
Књазу Господару
Цетиње

Мили Господару! Твоји грађани вароши Подгорице, прожети синовљом поданичком преданошћу и љубављу, хитају, да, приликом Твога данашњег славног имен-дана, поднесу и своја најдубља че-

ститања са горућим жељама за Твој најдужи живот. Твоје најбоље здравље и срећу — непрестајући са тврдом надом молити Бога, да слободно коло Твојих црногорских синова буде увеличано и са оном нашом браћом, која под разним душманима пиште и од Тебе вазда спаса очекују, а данас највише.

У то име узвици Твојих вјерних грађана вароши Подгорице, усрдно се слијетаву у један глас: „Живио наш Мили Господар и Његов Узвишени Дом!“

Оба ова телеграма, била су од стране грађанства проираћени бурним и трократним кличањем: „Живио Књаз Господар! Живио Његов Узвишени Дом!“

Грађанство се доцније развило весело и раздрагано, по кућама оних, који су славили Никољ-дан, а у вече је цијела варош била осветљена као и околна брда, тако, да поглед на китну Подгорицу чинише изванредни утисак на посматрача.

— М. —

Српство

Овације у Загребу. Шта се гдје ради, у Загребу се само приређују овације и демонстрације. Још у прошлом броју јавили смо о демонстрацији прогиву Срба и српских установа. Насупрот томе сагласи су се сутра дан српски и хрватски напредни студенти и приредили овације пред свима оним зградама, које су биле демолране, кличући: живјели Срби. Док је приликом демонстрација полиција била врло помиљива, дотле је при овацијама била са свим строга.

Српска обућа у М. Азији. За реорганизовану жандармерију у Малој Азији поручена је обућа у Србији, јер важе као боља и јевтинија.

Иде у Праг. Један од најистакнутијих и најбољих чланова Народног Позоришта у Биограду, Милорад Гавриловић, иде у Праг да тамо гостује, док ће за то врјеме у Биограду гостовати чешки умјетник Војан.

Акционарски листови. Понут „Новог Времена“, које издаје акционарско удружење, у Србији раде на томе, да створе још неколико листова, које ће издавати акционарска удружења. За један такав лист, „Денешу“, већ су потврђена правила акционарског удружења.

Словенство

Стогодишњица Вразова. Идуће године 18. јуна завршују се сто година од рођења славног Илирица и словеначког pjesника Станка Вразова, који је ријешено у Љубљани, да ову стогодишњицу најсвечаније прославе. За ту сврху образован је и нарочити одбор.

Падеревски Кракову. Чувени свјетски умјетник Падеревски, који се одликује као ненадмашан пианиста и композитор у славу петстогодишњице грунвалдске битке дароваће град Краково монументалним спомеником пољског краља д-ра Ладислава Јагелонца. Овај споменик је израдио један пољски кинар и излиће се од бронзе. Споменик ће приказивати краља Ладислава на коњу као побједника, а око њега биће четири алегоричне фигуре. Споменик је у врједности 300.000 круна.

Избори у Хрватској. Као што листови јављају, барон Раух ради на томе, да хрватски сабор распусти и да нареди нове изборе, који би били још у току овог мјесца. Тога ради су и све странке у Хрватској наредиле својим присталицама да буду спремни за изборну акцију.

† Д-р Ј. Б. Ламбл. Ових дана умро је у Прагу свакоме образованом пољопривреднику познати чешки научњак Д-р Ј. Б. Ламбл, бивши професор чешке велике школе техничке, гдје је предавао енциклопедију пољопривреде и управу добара. Покојник је био човек особите свежине духа, коју је задржао до најпозније своје старости. Још у овој години био је сарадник многих пољопривредних новина. Ранијих година његове полемике врло често су се читале у чешким и њемачким пољопривредним новинама и мора се признати, да је своју науку заступао врло добро и вјешто налагао своје противнике, побиијајући њихове наводе врло оригиналним доказима.

Д-р Ј. Б. Ламбл родио се 1826. године, доживио је дакле 83 године. Сврши своје студије изабрао је струку апотекарску, а као млад човек пробавио је извесно врјеме и у Биограду, гдје је био наименован за професора физике и хемије у Војној Академији. У својој 29 години вратио се опет у Чешку, гдје је наименован за професора пољопривредне школе у Либерци. Послије 8 година ступио је у службу код грофа Јована Хараха, и у исто врјеме био је наименован за управитеља ратарске школе у Скежерерама, али је ова школа у 1866. го-

дини за врјеме пруско-аустриског рата пропала. Послије пруско-аустриског рата био је наименован за доцента на техничкој школи у Прагу, и кад је ова школа била подијелена на чешку и њемачку, он је остао на чешкој техничкој великој школи, гдје је постао најпрви ванредан па послје редован професор. На овој школи остао је до 1897. године, кад је ступио у пензију.

Д-р Ламбл заузима видно мјесто међу посленицима на пољопривредној науци, и стекао је великих заслуга за пољопривредну наставу у Чешкој.

Писао је неколико свезака енциклопедије „Тежак новог вијека“; основао и издавао је „Летописе тежак новог вијека“, као и „Архив пољопривредни“. Но највише се прочуло његово име кад је издао спис „Депокорација у Европи“, у коме је доказао, да се број стоке у Европи на спрам прираштаја становништва сразмјерно смањује. Даље је написао „Приход од земље“, „Руковат пољске привреде“ и „О сунтацији имања“. Ламбл је основао „Цени пољопривредни календар“, који излази сада већ 45 година (сада под уредништвом проф. Д-р Мунзара). Сем тога био је Ламбл сарадник свих већих пољопривредних новина.

У науци истакнуо се Ламбл нарочито својом науком о сунтацији имања, којом је побиијао тадашње мишљење, да је задатак стоке производња ђубрета, и учио, да је ђубре при сточарству само отпадак, којим се враћа земљи оно, што је из ње одузето. Он је био непријатељ двогубог рачуноводства у пољопривреди, јер по његовом мишљењу оно уноси у газдинство збрку и може утицати штетно на његов правац.

Својим научним радом Ламбл је остао трајно успомену.

Нарочито велике заслуге има Ламбл за пољопривредну наставу у Чешкој. Он је пролутао средњу Европу и проучив ту пољопривредну наставу предложио Земалском Одбору организацију, по којој је требало оснивати пољопривредне школе у Чешкој. Он је вршио надзор над пољопривредним школама у Чешкој непрекидно до своје смрти и учествовао у разним другим јавним радovima, који се у Чешкој предузимани.

За своје заслуге Ламбл је био одликован дворским савјетништвом и многим другим почастима од државе и земље, многих вароши и општина, које су га изабрале за свога почаснога грађанина, и разних друштава, које су га изабрале за свога почасног члана.

Српско Пољопривредно Друштво изабрало је † Д-р Јов. Б. Ламбла већ 1869. године за свога почасног члана.

Вјешта му памат!

Велеиздаја у Аустро-Угарској

VI.

Извјештај средишне управе „Слованскога Југа“ престолонашљеднику Борђу.

Његовом Краљевском Височанству Престононашљеднику:

Средишна управа „Словенског Југа“ у мјесцу је фебруару о. год. одржала три пленарне сједнице. У прилогу под 1 част је средишњој управи Вашем Краљевском Височанству записнике ове сједнице подастијети на увид. У истом је мјесцу управа властитом иницијативом имала доходак од 20.500 франака, а од стране државе своту од 21.629 франака примила. Издаци су били сразмјерни са примањем и достигли висину од 37.890 динара и 90 пара. Да Ваше Краљевско Височанство буде о примању као и о издавању једнако обавијештено, част је средишњој управи под прилогом 2 подастијети благајнички биланс за мјесец фебруар. Под прилогом 3 налази се извјештај д-ра Уроша Круља из Мостара као и извјештај одбора листа „Отаџбина“, под прилогом 4 овога писма. Средишна управа не може на ино, него да напљу Вашу Краљевско Височанству скрене на једну околност, која сирјечава оно право и успјешније дјеловање средишне управе, а та је околност, да је средишна управа ушљед недавних промјена својих статута наишла на неке запријек код господина министра спољних послова, а то су од директнога утлива по успјешно дјеловање на народном подручју.

Вашем ке Краљевском Височанству зацијело бити познато, да јавно миљење у Србији посвећује особиту пажњу покрету наше браће у Босни и Херцеговини, а ништа мање ке Вам познато бити, да српски народ, што се тиче Маџедоније, Старе Србије, Босне и Херцеговине посједује своје неоспорно историско и традиционално право.

Свакако и ова управа на то не мисли, да се креће изван круга оне политике, која пристоји политици мира на Балкану, па све ако се и српски народ искрено и

лојално држи ове политике, то ипак ова управа не може да буде равнодушна у свом дјеловању са дјелом на евентуалност, који приете српским народним интересима. Одбор оних мужева, којима се предала та задаћа као дужног (коју су драговољно узели на себе) не може се отрести никакo оне бојазни, кад у једном балканском питању — (у којем је српски елеменат ангажован и који дира у егзистенцију српскога народа) — види, да се јављају намјере, које иду за тим, да се српски интереси игнорирају и да се угрози егзистенција српскога имена.*

С погледом на то, што смо тек споменули и с погледом на тешке пошљеднице, које има читави комплекс тих питања за будућност српскога имена, држи ниже потписани одбор средишне управе, да ће испуњити своју домољубиву дужност према домовини, ако у почетом свом смјеру, по својој свјестности и надаље поради, све ако и нанђе и на какве запријеке с погледом на материјалну помоћ, а од стране господина министра спољних послова.

Вашем Краљевском Височанству покорни

Божа Марковић, предсједник.
Љуба Јовановић, потпредсједник.
Љуба Давидовић, први члан.
Риста Одавић, други члан.
Мита Јовановић, трећи члан.

У Биограду дне 17. марта 1908.“

* Дакле пригужба „Словенског Југа“ против министра предсједника, јер није доста енергично и дарежљиво подупирао великосрпску пронаганду.

VII.

Сједница „Словенског Југа“ од 31. марта 1908.

Најважније мјесто тога записника гласи:

Предсједник Божа Марковић: „Господин потпредсједник (Љубомир Јовановић) разговарао је ових дана са господином министром о нашим пословима. Молим господина Јовановића, да и нас упозна са тим разговором.“

Љубо Јовановић: „Господине! Ја ћу вас искрено обавијестити, какав сам разговор имао са господином Пашићем. Његове су прве ријечи биле: „Љубо, брате, почакајте мало! На моје питање с чиме, рече он: „Са вашом агитаторском пропагандом!“ Господин министар тога је мњења, да се земља налази у таквој ситуацији, да би наш рад могао имати тешке пошљеднице. Прво зато, што аустриска, угарска и босанска влада придржавају разграњену шпијунску службу, те би могле све сазнати, а друго зато, јер се ради о постигнућу жељеничке сазе са Италијом“. Онда је Јовановић наставио: „Осим тога ми је министар повјерљиво саопштио о ишчезујућу становитих важних списа; међу њима налази се и један наш спис, који се тиче Супила Потконзул Винтровић послао је тај спис“ (из Будимпеште) по једном куриру министру, који није тај спис примио... Ако је наш спис досио у непозване руке, онда морамо нашу дјелатност обуставити за неко врјеме...“

Љубо Давидовић: Је ли господину Јовановићу поближе што познато о оном изгубљеном писму, у коме се налазе ствари, које би могле компромитовати нашега пријатеља Супила?*

Љубо Јовановић: „Ја знам само толико, господине Давидовићу, да се радио писму, што га је Супило дао Винтровићу и које је овај са другим стварима послао Пашићу.“

Ристо Одавић: Господин Јовановић рече, да је са тим писмом компромитована и наша управа.

Љубо Јовановић: Господи је познато, да је концем фебруара изручено Франу Супила 6000 франака и да је то саопштено министарству. За цијело било је унутра и у Пешту послано издано министрово наређење и 6000 франака.**

* Из Будимпеште.
** Пошто се Ф. Супило као српско-хрватски заступник често задржавао у Будимпешти, то се његова веза с њима подржавала поштом српског генералног консулата.

VIII.

Новчане доставе посланицима Франу Супила и Буду Будисављевићу.

Из записника средишне управе „Словенског Југа“ од 16. јула 1908.

„Извјештај првога члана средишне управе:

Извјештај говори о коректном држању господина Супила и о његовим заслугама за српску ствар у Троједној Краљевини, те упозорје на тешки труд, док је то постигао. Ништа мање заслуге није стекао ни господин Будисављевић, као и господа у одбору „Србобрана“. Пошто је овим људима задана поштена ријеч, да ће код нас увијек и у свакој пригоди наћи заштиту, то мора средишна управа

рачунати са том околношћу, тим више, што сада силе околности на одлуку, хоће ли коначно побједити *наша коалиција* или Раух заједно са Бечом“.

Председник изјављује:
«Средишња управа допринијеће све жртве, што се од ње траже, када се ради о интересима Српства и наше завјетне мисли. Председништво признаје заслуге особа, које је споменуо господин извјештељ, те обећава, да ће се за њих узети код министра“.

Закључак:
Закључено је, да се уз друге захтјеве одобри и предстојећи реферат, и то биће награђени за заслуге у интересу Српства: господин Фран Супило 3000 динара, Уредништво „Србобрана“ 5000 динара, новинар Буда Будисављевић 2000 динара

Кратки благајнички извјештај.

Август.	Динара
Примљено у злату:	
1. Благајна министарства према чланку 5. од 2. августа 1908. бр. 6695	15.000—
2. Господин Миљуков из Петрограда (у сребру)	200—
3. Лука Ђеловић. Потпора за кажњенике у Бањој Луци	1.200—
4. Друштво „Свети Сава“. Потпора за кажњенике у Бањој Луци	600—
5. Љуба Јовановић. Дар Њег. Краљ. Величанства престолонашљедника	1.000—
Укупно	18.000—
Биоград, 3. септембра 1908.	
Август.	
Издати:	Динара
1. Фран Супило у злату своту од	3.000—
2. Буда Будисављевић у злату своту од	2.000—
3. Друштво „...“ за „Српску Ријеч“ у Сарајеву	3.000—
4. Друштво „...“ у Бањој Луци	500—
5. Друштво „...“ у Приједору	500—
6. „...“ у Бечу	500—
7. „...“ у Бечу	500—
8. Госп. Д. В. за друштво С.	500—
9. Г. „...“ и Б. „...“ у Вишеграду (по 500 Д.)	1.000—
10. Г. „...“ у Пљевљу	1.000—
У свему	12.500—
11. Председнику за пут исплаћено	360—
12. Другом члану за управу Р. Одавићу	140—
	13.000—

Примједба: Фотографија овога благајничког извјештаја за август 1908. предана је поротном суду. Имена примаоца новца јасно се виде, али су у горњем отisku испуштена, јер се не ради о тужитељима у тој парници.

* Српске новине у Загребу, којима је шеф-редактор Светозар Прибићевић. Овај је, као и Супило и Будисављевић, тужитељ у овој парници против издавача ових списа.

IX.

24. Сједница „Словенскога Југа“ од 21. августа 1908.

У тој сједници извјестио је председник Божо Марковић о свом путовању у Солун и о договорима, које су он и његови другови имали тамо са вођама младотурскога одбора у погледу јединства и напретка. Пошљедница тих преговора унесена је у један записник, а главне му тачке гласе:

1. Србима се признаје у Босни првенство пред свим другим народностима. Младотурски одбор учиниће нужно, да босански Муслимани зажеље, да би се протегнуо турски устав и на Босну и Херцеговину. Младотурски одбор зна добро, да је већ одавно постојало јединство међу Србима и Муслиманима, ну држањем потоњих нестало је истога.
2. У Босни има се ставити основа, која ће бити колико Србима, толико Муслиманима заједничка.
3. Од Срба се захтијева, да имају свакако ставити нужна средства на располагање својим суплементима, да се они могу бранити у случају нужде; за Муслимане нема се „Словенски Југ“ бринути.
4. У Цариграду има се саставити одбор, који ће се састојати из Срба и Муслимана. Овај ће почети одмах издавати лист, који ће заступати заједничке интересе.

На овај записник пристало је средишњо вођство „Словенскога Југа“.

У даљем току расправе извјештава Љубомир Јовановић о свом разговору са министром спољних послова Миловановићем, који га је при том, упозорио, нека буду опрезни, да не би, он имао неприлика при путовању у иностранство, које је тада намјеравао предузети. На то је одвратио Јовановић министру, да би била голема погрешка препустити „браћу“ у Босни и Херцеговини саме себи,

јер тад би све пропало, што су постигнули у задње три године, ниједна од народних идеја не би се дала остварити. „Ја сам, господо“, настави Јовановић, „освједочио господина министра, нека он и господин Пашић све нијечу и поричу, па макар и имао неугодности и напшао на потешкоће“.

Конечно је у тој сједници приопштена једна порука Ф. Супила. Он је наике приопштио проглас на народ, кога кани српско-хрватска коалиција издати, дође ли до нових избора у Хрватској. На то је средишњи одбор створио шљедечи закључак дословце:

„Проглас Србо-Хрвата дозвољује се под тим условом, ако га Срби и Хрвати оба потпишу. Средишњи одбор подупираће изборну „борбу“, у колико му буду дозвољавала његова средства“.

* Из тога извјештаја произлази, да је шест недеља прије анексије дошло до врсти савеза између младотурскога одбора у Солуну и „Слов. Југа“ против Аустро-Угарске. Тим је по Аустро-Угарску монархију било тим прече, да предузмете кривичним ударцем овим непријатељским основама.

ПРИВРЕДА

Каквоћа пшенице у Европи. — Жетва пшенице у сјеверној Европи знатну је штету претријела због дуготрајних киш за вријеме жетве, нарочито у Енглеској, гдје је њена каквоћа толико онала, да постоји озбиљна бојазан, да 40—50% добивене пшенице неће бити за млевење и да ће у толико морати бити увоз нове пшенице. Исто то јављају и из Холандске и Сјеверне Њемачке, гдје је на дневном реду била понуда пшенице која није за млевење и продаја исте далеко испод тржишних цијена.

Говеђа куга у Турској и у Русији. По извјештајима турске санитетске управе у јулу мјесецу понова је била у неколико мјеста у малој Азији утврђена појава говеђе куге.

Исто тако по гласу „Berliner tierärztliche Wochenschrift“ и у Русији говеђа куга све се више шири. По званичним извјештајима сточарска средишта Западне Сибирије и извоз сибирског масла, претријели су стога знатну штету. Коже заражених грла употребљиване су у кожарским фабрикама уралским ма да нијесу претходно дезинфиковане.

Због тога се морају употребити све претходне мјере обаврности при увозу стоке и сточних производа из Румуније и из Турске.

Пољопривредне школе у Аустрији. — У аустријској пољопривредној монархији било је у школској 1907/8 години укупно 172 пољопривредних школа са 8563 ученика. Од ових школа биле су: 3 више школе са 1077 ученика, 3 академије, 8 средњих школа, 5 великих пољопривредних школа, 2 више виноградарске школе, и 1 виша пиварска школа са 1874 ученика. Осем тога 41 ратарница са предавањем преко цијеле године, и 80 на којима се предавало само зими, 10 низжих пољопривредних, 17 пољопривредних и млекарских школа, 2 ниже пиварске и 12 разних других пољопривредних школа.

Дневне новости

Господарев имен-дан. И овогodiшњи имен-дан Њ. Кр. В. Књаза Господара, Никољ-дан, прослављен је на најсвечанији начин. Уочи дана пријестоница је била окићена заставама, а музика је пред Двором и кроз варош свирала, а на сам дан свечаности била је у манастирској цркви архијерејска служба са благодарјењем, на коме су присуствовали Њих. Кр. Височанства Књаз Престолонашљедник и Књагиња Престолонашљедница и Њих. Вис. Књаз Петар, Књагињице Ксенија и Вјера, чланови дипломатског кора, Књ. Влада, председништво Н. Скупштине с посланицима, државни великодостојници, чиновници и многобројно грађанство из мјеста и унутрашњости. При изласку из цркве са Табље је опален двадесет и један топ, а пред Двором је свирала музика за све вријеме примања у Двору, које је ишло по утврђеном церемонијалу. Послије честитања, пред Двором је изашао Њ. Кр. В. Књаз Господар са Књазом Престолонашљедником, поздрављени бурним кли-

цањем. Питомци официрске школе, које је предводио Њ. В. Књаз Петар, на челу с музиком, продефиловали су пред Двором, а у вече је било освјетљење вароши а у Двору свечан ручак.

Имен-дан руског цара. На Никољ-дан у 11 сати прије подне било је свечано благодарјење у дворској капели у част имен-дана Њ. Им. Величанства руског цара Николе II, на коме је чинодјејствовао г. митрополит са мјесним свештенством, а присуствовали су: Њих. Кр. Вис. Књаз Господар и Књаз Престолонашљедник и дипломатски кор. Послије благодарјења примао је честитање у руском посланству пуковник г. Рачински. На честитања су били и Њих. Краљ. Височанства Књаз Господар и Књаз Престолонашљедник. Књаз Господар напио је здравицу цару руском, а г. Рачински Њих. Краљ. Височанствима. Обадвије су здравице пропраћене бурним клицањем. На честитање су били чланови дипломатског кора, Књ. Влада, г. митрополит, председништво Н. Скупштине с посланицима, великодостојници, официрски кор, чиновници и многобројно грађанство. За вријеме примања пред посланством је свирала војна музика.

Отпутовали. Њих. Краљ. Вис. Књаз Престолонашљедник и Књагиња Престолонашљедница отпутовали су са Њ. В. Књагињицом Ксенијом на Тополицу. Њ. В. Књаз Мирко отпутовао је на Крушевац.

Нови аустриски посланик. До садањи аустриски посланик г. барон Кун од Куненфелда опозван је и ових дана долази на Цетиње г. Гиза, који је још љетос именован за посланика на Цетињу.

Нови војни аташе. За аустриског војног аташе-а на Цетињу постављен је потпуковник Помјанковски, који је уједно одређен и за Атини.

Пјесма „Црногорцу“. Позната патриотска пјесма г. Миђуна М. Павићевића „Црногорцу“, посвећена Њ. Кр. В. Књазу Господару, преведена је на француски језик и ових дана изашла је у засебној књизи. Пријевод је г. д-р Ника Добричића.

Рад Н. Скупштине. Сједнице Н. Скупштине држе се сваког дана послје подне. Јуче је завршен претрес закона о кривичном поступку, који је примљен са незнатним измјенама, те ће се данас пријећи на закон о таксирању по грађанским споровима.

Убијен Србин. На мјесту званом „Грља“ између Ругове и Пећи погинуо је Петар Недјељковић, трговац из Берана. Убили су га потурци Рамусовићи. Покојник је био у оку турским властима с тога, што је имао своју трговачку радњу и на Андријевици. То му је и дошло главе.

Посланици и Скупштина. И ако су само неколико посланика на одсуству, ипак се врло често дешава, да сједнице Н. Скупштине нијесу у довољном броју посјећене, а нарочито се примјећује одсуство посланика у току рада, пошто многи од њих напуштају Скупштину и иду по вароши ради својих приватних послова. То је нагнало председништво да опомене посланике на дужност и да често врши прозивку, а једном приликом је било чак принуђено да и сједницу закључи, јер није био довољан број посланика за рад. Како од тога скупштински рад трпи великог уштраба, то би од потребе било, да посланици од сада што ревносније похађају скупштинске сједнице да се са њих не удаљавају све до год се не закључе како не

би својом одсушношћу проузроковали штете општем раду.

Шта је било у Ц. Гори? Под тим насловом биоградске „Вечерње Новине“ доносе оригинални допис са Цетиња, у коме се излаже цио ток колашинске афере.

Одужују дани. Прошла је ноћ била најдужа у овој години. Од данас постају дани дужи, а ноћи краће.

Вријеме. Силна киша, која пада већ толико вријеме, никако не прекида. По вас дуги дан и ноћ, готово без престанка, лијева над Цетињем, те је постало право јесење мочварно вријеме. Тек данас је нешто киша прекинула, али је вријеме још једнако облачно, да има изгледа на кишу. Студен није велика.

Књижевност

Прољећа. Изашла је друга (новембарска) свеска илустрованог листа „Прољећа“ који излази у Биограду, са овим сликама: Милка Гргурова, Тоша Јовановић (по највјернијој фотографији), Софија Ђорђевићка—Цоца (у боји), Културни рад српских жена (две слике), Културни рад у народу, Сава Урошевић оснивач културне лиге, Српска ијешадња у овој униформи, С. Роксандић: Борба (статуа) Садржина је ова: Породични суд (Милка Гргурова), Илка (Зофка Јеловићек—Квядрова), Како је Вук Бранковић искусио прву казну за издајство (Б. Весић), Покајница (јапанска новела), Крик (П. Боршковић), Пјесме од Јелице (Ј), П. М. Петровића (и) и Аде Негри (И). Прегледи: књижевни, позоришни, сликарски, музички и културни. „Прољеће“ излази мјесечно, годину почиње у октобру, уређује га др. К. Суботић. Цијена је „Прољећу“ 6 дин. (круна) годишње. Адреса: „Прољеће“, Биоград. Један број на захтјев шаље се бесплатно и франко.

Поштованој публици

„Цетињски Вјесник“ прима огласе по умјереној цијени. Ко шта жели да купи, и ко шта има на продају, најбоље ће учинити ако се путем огласа кроз „Цетињски Вјесник“ обрати купцима и продавцима. Издавање станова, пристигла нова роба, препоруцивање јавних локала, трговина и т.д. најбрже иде преко огласа.

Сваки, ко жели да да оглас у „Цетињски Вјесник“, има се обратити администрацији листа у Зетској улици.

Никога администрација није овластила да прима огласе и новац, за то ће сваки онај оштећен бити ко администрацију обиђе, а новац за оглас повјери ненадлежном лицу.

Администрација

„Цетињског Вјесника“.

НАША ПОШТА

Г. Крцуну Јанковићу — Ријека. Бројеви „Цетињскога Вјесника“ слали су на Вашу адресу редовно, а ако који број нијесте примили, без сумње, је негде залутао. Постараћемо се да Вам се лист и од сад редовно шаље, а Ви пожурите са претплатом. Она је истекла, а на адреси пише кад је истекла.

Број од 2. децембра нијесмо Вам поново. Поздравље.

Госп. Сердару Јагошу Радовићу — Мартинићи. Примили смо пет перпера претплате и послали смо Вам све бројеве од 1. новембра т. г. Према томе Ваша претплата истиче крајем априла наредне године. Хвала.

Господин П. Краљевићу и С. Кустуђићу — Никшић. Претплату у три перпера од 15. новембра до краја ове године примили смо. Тражени бројеви одмах су Вам послати. Хвала и поздравље.

Госп. Саву Бератовићу — Цариград. Ваше писмо, којим јављате да сте послали новац за претплату на „Цет. Вјесник“, примили смо и шилемо Вам све бројеве од 1. децембра т. г. Према томе претплата ће Вам истећи 1. јуна наредне 1910. год. Новац ћемо по свој прилици скорим примити. Постарајте се за још кога претплатника. Наше поштовање и поздравље.

Госп. Лазару Перазићу — Watsonville, California. Ваше писмо са поштанском авизом о предатоме новцу, који нам шилете на име претплате за „Цет. Вјесник“, примили смо. И ако новац још није стигао, лист Вам се шиле, а претплата истиче 1. јуна наредне 1910. год.

Постарајте се за још ког претплатника. Срдачно поздравље.